QORTI TAL-MAGISTRATI (GHAWDEX)
BHALA QORTI TA' GUDIKATURA KRIMINALI

Magistrat Dr. Joseph Mifsud B.A. (Legal & Int. Rel.), B.A. (Hons), M.A. (European), LL.D.

Il-Pulizija
(Spettur Bernard Charles Spiteri)

vs.

Gorg Vella

Numru: 197/2017

Illum 16 ta' Jannar 2019

Il-Qorti;

Rat l-imputazzjonijiet migjuba kontra l-imputat **Gorg Vella,** iben Saviour u Dolores nee' Farrugia, imwieled fid-9 ta' Ottubru 1961, residenti gewwa l-fond 'Sunset Lodge', Triq Ta' Cenc, Sannat, Ghawdex u detentur tal-karta tal-identita' bin-numru 45361(G):

Akkuzat talli fit-22 ta' Jannar 2017 u fil-granet u x-xhur ta' qabel f'Ghawdex, minghajr il-hsieb li jisraq jew li jaghmel hsara kontra l-ligi, izda biss biex jezercita' jedd li jippretendi li ghandu, fixkel lil Maria Theresa sive Marthese Gallo fil-pussess ta' hwejjigha u dan bi ksur tal-Artikolu 85 tal-Kodici Kriminali ta' Malta;

Il-Qorti giet gentilment mitluba li f'kaz ta' htija tinhareg ordni ta' tnehhija ta' kull dizordni jew inkonvenjent li bih sar ir-reat u dan ai termini tal-Artikolu 377(3) tal-Kodici Kriminali;

Rat ir-rapport ta' Dr. Marsette Portelli Xerri li gie prezentat waqt is-seduta tal-11 ta' Dicembru 2018;

Rat illi l-Qorti tat zmien lill-partijiet sabiex jipprezentaw noti jekk jixtiequ;

Rat id-dokumenti esebiti u l-atti processwali kollha inkluz ir-rapport tal-Perit Legali Dr. Marsette Portelli Xerri prezentat fil-11 ta' Dicembru 2018 seduta stante li l-Qorti taqbel mal-konkluzzjonijiet tieghu.

Il-Qorti tat cans lill-Partitjiet biex jaghmlu sottomissjonijiet bil-kitba dwar ir-rapport.

KUNSIDERAZZJONIJIET LEGALI

Illi qabel il-Qorti tghaddi biex taghmel il-kunsiderazzjonijiet taghha rigward l-imputazzjoniji per se addebitata fil-konfront tal-imputat, il-Qorti ser tghaddi biex taghmel numru ta' kunsiderazzjonijiet generali u ohrajn ta' dritt.

Preliminari[1]

Din hija Qorti ta' Gudikatura Kriminali. Quddiemha persuna jew persuni jigu mixlija li wettqu reati kriminali. Il-Qorti hija adita bl-imputazzjonijiet li jingiebu quddiemha u li jkunu maghmula mill-prosekuzzjoni. Hemm

[1] Il-Qorti qeghda tibbaza din l-ewwel parti fuq l-ispjega li ta l-kollega l-Magistrat Aaron Bugeja fil-kawza il-**Pulizija vs Joseph Calleja et**. deciza fil-5 ta' Frar 2016

limitu kemm il-Qorti tista' tkun flessibbli fir-rigward tal-interpretazzjoni tal-imputazzjonijiet li jingiebu quddiemha.

Għalkemm verament li l-komparixxi li fuqha hemm l-imputazzjonijiet hija ritenuta bħala *un avviso a comparire*, l-imputazzjonijiet huma dejjem ta' indoli penali. Ir-regoli tal-procedura ma jistgħux jigu interpretati b'mod wiesa' tali li l-parametri tal-azzjoni penali jigu spustati jew mibdula. Altrimenti d-difiza ma tkunx tista' tiddefendi ruħha kif jixraq.

Quddiem din il-Qorti jekk persuna tinstab ħatja teħel piena. Jekk ma tinstabx ħatja tigi meħlusa mill-imputazzjonijiet dedotti. Il-valutazzjoni dwar jekk persuna tkunx ħatja jew le tiddependi dejjem fuq il-provi li jingiebu quddiemha (u quddiem ebda post jew *medium* ieħor) u l-istess valutazzjoni hija marbuta mal-imputazzjonijiet kriminali li jkunu gew miktuba u prezentati quddiemha mill-Pulizija Ezekuttiva jew skont kif ikunu gew mizjuda jew mibdula fl-istadju opportun – u dejjem mhux aktar tard minn meta l-Prosekuzzjoni tkun iddikjarat il-provi tagħha magħluqa. Altrimenti jekk ma jkunx hekk l-akkuzatur ikun jista' jbiddel il-parametri tal-azzjoni penali skont meta jidhirlu u skont l-andament ta' dak li jkun qed iseħħ jew li jkun irrizulta matul il-kors tal-process penali.

Għalkemm hemm element ta' flessibilita' provdut minn certu gurisprudenza fir-rigward tal-procedimenti quddiem dawn il-Qrati ta' gurisdizzjoni limitata, din il-flessibilita' trid tkun tali li ma tkunx ta' pregudizzju għall-proceduri penali u għad-drittijiet tad-difiza.

Is-setgħat ta' din il-Qorti u r-rimedji li din il-Qorti tista' tagħti f'kull kaz huma limitati u ristretti għal dawk li huma previsti mil-Ligi u fil-Ligi. Din il-Qorti ma għandiex is-setgħa, ossia *carte blanche* li tiddeciedi kif trid u tipprovdi kull rimedju li jidħlilha f'moħħha jew li trid jew li tkun tixtieq tagħti. Il-provvedimenti tagħha huma limitati għal dawk provduti fil-Kodici Kriminali.

Din il-Qorti ma tistax tieħu post jew tissostitwixxi l-Qorti Civili kompetenti jew tagħti rimedji ta' natura civili li mhumiex previsti mill-Kodici Kriminali bħala li jistgħu jigu emanati minn Qorti ta' Gudikatura Kriminali.

F'kull kaz pero', stante li din hija Qorti ta' Gudikatura Kriminali hija marbuta bit-termini tal-imputazzjoni skont kif spjegat aktar 'il fuq. Aktar minn hekk quddiemha huwa dmir tal-Prosekuzzjoni li tipprova l-kaz tagħha skont kif proferit fl-imputazzjoni kontestata sal-grad ta' konvinciment morali u sufficjenza probatorja lil hinn minn kull dubju dettat mir-raguni. Mill-banda l-oħra jekk id-difiza tagħzel li tressaq xi provi jew sottomissjonijiet kif sar f'dan il-kaz, huwa bizzejjed għad-difiza li tikkonvinci lil Qorti bit-tezi tagħha fuq bazi ta' konvinciment morali li jistrieħ fuq bilanc ta' probabbilta' u f'kaz li dan iseħħ, u l-Qorti ma tħossiex moralment konvinta li l-Prosekuzzjoni laħqet il-grad ta' prova rikjesta minnha, allura l-Qorti trid tillibera lill-imputat.

Dawn huwa principji kardinali li jsawru l-procediment penali Malti. Jogħgbuna jew ma jogħgbuniex, dawn huma wħud mir-regoli bazilari li jistrieħ fuqhom il-procediment penali Malti.

Biss din il-Qorti ma tistax tieqaf hawnhekk. Hija marbuta li tiggudika dan il-kaz skont l-akkuza li giet magħmula mill-Prosekuzzjoni kontra l-imputat u ma tistax tbiddel hi bis-setgħa tagħha stess il-parametri tal-kawza intrapriza mill-Prosekuzzjoni u tiddeciedi kif jiftlilha jew tmur lil hinn mill-imputazzjoni prezentata lilha mill-Prosekuzzjoni.

Oneru tal-Prosekuzzjoni

Huwa l-oneru tal-Prosekuzzjoni li tressaq l-ahjar provi sabiex tikkonvinci lill-Qorti li l-akkuzi addebitati lill-imputat huma veri u dan ghaliex kif jghid il-Manzini fil-ktieb tieghu **Diritto Penale** Vol. III Kap IV pagna 234, Edizione 1890:-

"Il cosi` detto onero della prova, cioe` il carico di fornire, spetta a chi accusa – onus probandi incumbit qui osservit".

Huwa minnu, li jekk il-Qorti hija rinfaccjata b'zewg verzjonijiet konfliggenti, ghandha tillibera, stante li tali kunflitt ghandu jmur a beneficcju tal-imputat. Pero' huwa veru wkoll kif gie deciz mill-Qorti tal-Appell Kriminali fid-dsatax (19) ta' Mejju, 1997 fil-kawza fl-ismijiet Il-**Pulizija vs Graham Charles Ducker**:

"It is true that conflicting evidence per se does not necessarily mean that whoever has to judge may not come to a conclusion of guilt. Whoever has to judge may, after consideration of all circumstances of the case, dismiss one version and accept as true the opposing one".

Il-Qorti taghmel referenza ghas-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fid-9 ta' Settembru 2002 fil-kawza fl-ismijiet Il-**Pulizija v Martin Mark Ciappara** fejn spjegat x'jigri meta gudikant ikun rinfaccjat b'zewg verzjonijiet konfliggenti u cioe' jistghu jigru zewg affarijiet u cioe' jew il-gudikant ikun tal-fehma li l-kaz tal-Prosekuzzjoni ma jkunx gie sodisfacentement ippruvat, u allura l-Qorti ghandha tillibera, jew jekk ikun moralment konvint li l-verzjoni korretta hija wahda u mhux l-ohra, jimxi fuq dik il-verzjoni li jaccetta u jekk dik il-verzjoni tkun timporta l-htija tal-imputat jew akkuzat, allura jiddikjara tali htija u jghaddi ghal piena jew ghal xi provvediment iehor.

<u>Apprezzament tal-provi fl-assjem</u>:

Il-Qorti tissottolinea li huwa ben risaput li l-apprezzament tal-provi ghandu jsir mhux biss b'mod spezzettat u individwali izda l-provi ghandhom jigu analizzati flimkien fl-assjem taghhom sabiex wiehed jara x'inferenzi jew interpretazzjoni ragjonevoli u legali jista' jaghti lil dawk il-provi hekk interpretati. Ma tistax tinstab htija jew nuqqas ta' htija semplicement fuq analizi individwali jew separata tal-provi. Dawn ghandhom jigu kkunsidrati kemm individwalment kif ukoll komplessivament. Dan hu appuntu l-ezercizzju li sejra taghmel din il-Qorti, u cioe' li tezamina bir-reqqa kollha l-provi prodotti f'dan il-kaz.

KUNSIDERAZZJONIJIET LEGALI U FATTWALI[2]

L-imputat George Vella qiegħed jiġi akkuzat illi huwa kiser id-disposizzjonijiet tal-artikolu 85 tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta. Dan l-artikolu jisabilixxi illi:

(1) Kull min, bla ħsieb li jisraq jew li jagħmel ħsara kontra l-liġi, iżda biss biex jeżerċita jedd li jippretendi li għandu, iġiegħel, bl-awtorità tiegħu nnifsu, lil xi ħadd iħallas dejn, jew jesegwixxi obbligazzjoni, tkun li tkun, jew ifixkel lil xi ħadd fil-pussess ta' ħwejġu, jew iħott bini, jew jikser il-mixi tal-ilma jew jieħu l-ilma għalih, jew b'xi mod ieħor, kontra l-liġi, jindaħal fi ħwejjeġ ħaddieħor, jeħel, meta jinsab ħati, il-piena ta' priġunerija minn xahar sa tliet xhur:

Iżda, il-qorti tista', fid-diskrezzjoni tagħha, minflok il-piena hawn fuq imsemmija, tagħti l-piena tal-multa:

Iżda wkoll l-akkużat jista' jiddefendi ruħu billi jagħti prova li tali azzjoni kienet magħmula bħala miżura temporanja meħtieġa mill-bżonn attwali tad-difiża leġittima ta' wieħed innifsu jew ta' ħaddieħor.

(2) Id-dispożizzjonijiet tal-artikolu 377(5) japplikaw f'kull każ ta' sejbien ta' ħtija taħt is-subartikolu (1) u meta l-għemil tal-ħati jkun irriżulta filli persuna oħra tbati spoll il-qorti għandha tapplika d-dispożizzjonijiet ta' dak is-subartikolu sabiex tassigura li l-persuna li batiet l-ispoll titqiegħed għal kollox fl-istat ta' qabel ma batiet l-ispoll.

[2] Rapport tal-Perit Legali Dr. Marsette Portelli Xerri

Minn ezami tax-xhieda migbura u tad-dokumenti prezentati jirrizultaw is-segwenti fatti:

1. Omm l-imputat u l-parte civile kellha ghadd ta' proprjetajiet, li mix-xhieda moghtija rrizulta illi dawn kienu jinkludu wkoll il-fond bin-numru 18 u 19 fi Triq Fortunato Mizzi, Rabat, Ghawdex. Kif jaqblu bejniethom l-ahwa, wara l-mewt tal-omm, li sehhet f'Lulju tas-sena elfejn u sittax (2016), dawn il-proprjetajiet iddevolvew fuq l-ulied, ahwa Vella, kollha.

2. Jidher illi sakemm kienet ghadha hajja l-omm, ic-cwievet tal-proprjetajiet kienu jinzammu minnha, u jemergi addizzjonalment li tali pussess baqa' sakemm kienet rikoverata l-isptar qabel mietet.

3. Wara l-mewt tal-omm dawn ic-cwievet gew mghoddija lill-imputat George Vella minn hutu kollha minbarra ohtu il-parte civile, Marthese Gallo. Mix-xhieda moghtija hareg ukoll illi l-imputat, ghal diversi ragunijiet attribwibbli lill-karattru u lill-fehma tal-*parte civile*, kien mitlub sabiex ma jghaddix dawn ic-cwievet lil Marthese Gallo.

4. Il-materja ta' kontestazzjoni f'din il-kawza hija jekk il-parte civile, li mix-xhieda prodotta jemergi illi ma kellhiex il-pussess fiziku tac-cwievet in kwistjoni, izda li, kif johrog ukoll mix-xhieda moghtija, tippretendi illi ghandu jkollha dritt ghad-

detenzjoni fizika tal-istess cwievet, ghandhiex tigi meqjusa bhala vittma ta' reat li jinkwadra ruhu entro l-artikolu 85 tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta, u allura, sussegwentement, jekk l-imputat ghandux jigi misjub hati tal-istess reat.

5. Illi s-sucitat artikolu tal-ligi jaqra kif gej:

   Kull min, bla hsieb li jisraq jew li jaghmel hsara kontra l-ligi, izda biss biex jezercita jedd li jippretendi li ghandu, igieghel, l-awtorita` tieghu nnifsu, lil xi hadd ihallas dejn, jew jesegwixxi obbligazzjoni, tkun li tkun, jew ifixkel lil xi hadd fil-pussess ta' hwejgu, jew ihott bini, jew jikser il-mixi tal-ilma jew jiehu l-ilma ghalih, jew b'xi mod iehor, kontra l-ligi, jindahal fi hwejjeg haddiehor, jehel, meta jinsab hati, il-piena ta' prigunerija minn xahar sa tliet xhur.

6. Illi kif gie enuncjat f'diversi sentenzi, l-elementi li jehtieg illi jikkonkorru sabiex jirrizulta r-reat ta' ragion fattasi huma erbgha, u cioe`:

   a. Att estern illi jimpedixxi persuna ohra minn dritt illi hija tgawdi, u li jkun sar bid-dissens esplicitu jew implicitu ta' dik il-persuna;
   b. L-imputat irid jemmen illi qieghed jagixxi bi dritt;
   c. Ix-xjenza tal-imputat illi qieghed jiehu b'idejh dak illi suppost jiehu tramite l-process legali;
   d. L-att ma jinkwadrax ruhu f'reat iktar gravi.

7. Illi jirrizulta, ghalhekk, inkonfondabbli illi, kif kien mishuq mill-Qrati taghna ghal ghadd ta' drabi, sabiex ir-reat tar-ragion fattasi jigi meqjus bhala kommess, jehtieg illi jkun gie kommess att estern illi jcahhad jew itellef lil xi hadd minn xi haga li jkollu godiment taghha. Dan l-att jehtieg illi jkun esegwit kontra l-oppozizzjoni, espressa u/jew prezunta, ta' dan il-haddiehor.

8. Illi kif affermat ukoll minn sentenzi tal-Qrati nostrana, l-element materjali tar-reat ta' ragion fattasi jehtieg illi jikkonsisti fil-privazzjoni ta' persuna ohra minn xi dritt fuq haga li ghandu t-tgawdija taghha.

9. Illi l-esponenti hija tal-fehma illi tali element huwa mankanti fil-kaz in dizamina, u dan stante l-fatt illi l-*parte civile* ma kellhiex fil-pussess taghha c-cwievet mertu tal-pretensjoni taghha. Pjuttost, l-ilment taghha jirrivolvi madwar rikjesta sabiex tigi mghoddija dawn l-istess cwievet, ghal-liema talba l-imputat mhuwiex jaderixxi.

Mis-suespost, ghalhekk, ma jirrizultax illi l-prosekuzzjoni u l-parte civile rnexxielhom jippruvaw il-kaz taghhom sal-grad rikjest mil-ligi fi proceduri kriminali.

DECIDE

Ghal dawn il-motivi l-Qorti ma ssibx lill-imputat hati tal-imputazzjoni migjuba kontra tieghu u tilliberah.

Dr. Joseph Mifsud
Magistrat